

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvántartások, nyilvántartások, nyilvántartások.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden bejelentésnél 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátraleéban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

A „nehéz idők”.

Az országgyűlés új szakának megnyílása kevés hét múlva bekövetkezik ismét. A miniszterek újult erővel visszaérkeztek kárpáti nyaralókból, fürdőkből, tengerpartról s hozzá fognak a költségvetés előirányzatának végleges megállapításához.

Az ellenzék is szervezkedik; Kossuth születésnapja kilenczvenedik évfordulójának megünneplése jó alkalmat szolgáltat a parlamenti harcz előkészítésére. Lehel kúrtjének riadója pedig most Eperjesen szólalt meg elég hangosan egyszerre a kormány és Tisza Kálmán megtámadására, s ennek variációja témául szolgál majd a nemzeti párt szónoklati hangversenyének. Mig Ábrányi Kornél jóslja, hogy a jelenlegi országgyűlés nagy eseményeket rejt méhében s hogyha talán nem is fog öt évre terjedni, de korszakalkotó lesz a nemzet életében, Apponyi Albert pedig a nemzeti regeneráció szükségét hevesen hirdeti: a herezegprimás nehéz időkről panaszkodik s maga Tisza Kálmán is említette Komáromban a nehéz időket.

Hogyha a hirlapok csakugyan hű tükröi a közvéleménynek, akkor csakugyan mondhatnók, hogy a nemzet összes intelligenciája ideges. Nézzük tehát, van-e elégséges ok ezen izgatottságra.

Régóta ismerjük s régóta megszoktuk már az ellenzéket s annak hagyományos támadásait, de most nem tapasztalunk semmi új eszmét programjában. A nemzeti párt nyíltan bevallja, hogy egyedüli célja nem valami reform, hanem kizárólag a Szapáry-kormány megbuktatása, hogy Apponyi Albert valahára beleülhessen azon bársonyszékbe, mely vágyainak netovábbja; még pedig, miután a fuzióról mégis le kellett mondania, most harcz és háboru útján. A szélsőbal szívesen fog kez a nemzeti párt töredékével, hogy majd Apponyit is ugyanazon módon megbuktassa, melylyel Apponyi Szapáryt akarja megbuktatni. Szóval, az ellenzék politikai felfogása szerint a parlamentarizmus célja nem a törvényhozás, nem az ellenőrzés, nem is a reformok keresztülvitele, hanem a kormánybuktatás.

Ámbár a pártszenvédélyek most a vakáció után erősebben lüktetnek, nem látunk ebben semmi okot az aggodalomra. Az ismeretes régi dal hangjai sem nem csábitanak, sem nem ijesztenek többé senkit. Ha megújul a támadás, megújul majd a védelem is; a régi többség megállja régi helyét, bizik vezérében, ismeri kötelességét s megfelel neki; ugyanezt nem látja a parlamentre nézve azon nehéz időket, melyekkel több oldalról fenyegetnek.

Volt azonban nemzeti életünknek mindig két oldalról oly veszedelme, mely valóban „nehéz időket” idézett elő: a nemzetiségi és a vallási kérdés.

A mi a nemzetiségi kérdést illeti, azt az utolsó huszonöt év erősen megváltoztatta és javult. Az ország integritása helyre van állítva; a határörvidék be van kebelevezve s polgárosítva; a centralizáció nem fenyeget többé Bécsből; Horvátországgal komolyan kibékültünk; a szászok átlátják, hogy állapotaik állandók, tehát ők is felhagynak országgyűlési különállásukkal és beolvadnak pártéletünkbe, ellenzékeskedésük megszűnt, nem is kacérkodnak többé sem Bécsessel, sem Berlinnel. A szerb nemzetiség is megváltoztatta taktikáját; nincs jelenleg és nem is lehet semmi panaszkodás a patriarcha ellen, a ki nagy feladatának érzetében ragaszkodik az állameszméhez, midőn a szerbség nevelés-ügyét reformálja.

A nemzetiségek közül csak az egy román-nal nem tudtuk eddigelé kieszközölni a békét, de a nagy hűhó dacára, melyet a román liga képes volt előidézni, közelebb állunk ma a szenvédélyek oszlatásához, miután azt a Lukácsok és Ráczok gondolják, mert a magyarországi románság tekintélyesebb része megunta már, hogy a forró gesztenyét az izgatók számára kikaparja, a kik mögött az orosz pánszlávizmus settenkedik.

Veszedelmesebbnek tartjuk a valláskérdést, az elkeresztelést és a vegyes házasságokból született gyerekek vallásának kérdését. Az alapság harczi organuma ez alkalommal is elő szeretné idézni a kulturharcot, a protestáns papok közt pedig mindig találkozunk, a kik nemcsak nem riadnak vissza a harcztól, sőt azt támadással megkezdeni készek. Ha ezekre volna bizva az ország dolga, hamar megvolna az összeütközés az állam és az egyház, a protestantizmus és a katolicizmus közt.

A nagy közönség azonban, úgy a pápisták

A „Székelyföld” tárczája.

Apróságok.

Emancipált asszonyok.

Albert Millaud, a párisi szellemeségek nagy mestere, a következő jelenetet előlegezi a nő-emancipáció korából:

Virginie (komornájához): Jelentse férjemnek, hogy elmentem betegemet látogatni. Ma délelőtt két lábat kell amputálnom és négy követ megoperálnom.

Komorna: Nagysága kérem, egy gomb hiányzik a nadrágjáról.

Virginie: Van is nekem időm gondolni az ilyen csekélységekre! . . . Ah, ni-ni, Aglája!

Aglája: Épen erre jártam. Odalenn megláttam a kocsiútát. Hova készülsz?

Virginie: A kórházba; egy kollegával kell beszélnem a klinikán.

Aglája: Elvihetnél a törvénykezési palotába; átvettém egy ügyvédi irodát s beszédem van eddigi tulajdonosával. Pompás iroda; a gazdája rettenetesen elhanyagolta ugyan, de én majd felvirágoztatom.

Virginie: Oh, a férfiaknak semmire sincs tehetségük! Hogy van Mathurine?

Aglája: Ma épen egy bűnöst védelmezett az esküdtszék előtt. Pikáns ügy. A tárgyalás zárt ajtók mögött folyt. Milyen tanuvallomások! Az elnök fülét pirult Mathurine leleplezéseire.

Virginie: A patvarba! Egy férfi? Minő gyámszolgálat!

Komorna: Mikor jön haza a nagysága?

Virginie: Egy órákor. A rendelő órára. Ha valaki jön, várakozzék. Négy órákor konferenciám lesz Charcot-val egy neuralgikus eset fölött.
Öt órákor Pasteur-höz megyek; egy új mikrobát akarok neki bemutatni, melyet én fedeztem fel.
Kilencz órára készítse ki új uszályos toalettemet a fehér nyakkendővel és kalappal; este felolvasást tartok.

Komorna: A nagysága talán elfelejti, hogy várandós és minden pillanatban . . .

Virginie: Ha majd ráérek! Az ilyen dolgokra most nincs időm. Majd később meglátjuk.

Aglája: Hogyan?! Te . . . !

Virginie: Férjem ostobasága! Látod, ez is olyasvalami, a mit ki kellene törölni a nők jogai közül. Az ember érzi, hogy tétben, gondolkozásban fölötte áll a férfinak, elegendő egy pillanat, hogy arra emlékeztessen bennünket, hogy . . .

Aglája (sohajtván): Hogy még mindig asszonyok vagyunk . . .

Budapesti figurák.

Az eső csepereg. Az utcán megy egy ur, utána egy cigány. Utóbbi eléje kerül az előbbinek. Az illetéknéppen előbbivé lett utóbbi megszólítván utóbbivá lett előbbi, a következő párbeszéd történik közöttük:

— Bocsánatot kérek.
— Mi tetszik?
— Én jól emlékszem a nagyságos urra.
— Hát aztán?
— Mégis bizonyosan szeretném tudni . . .
— Mit?
— Hogy a nagyságos ur volt-e az az a mult ősszel?
— Kicsoda?
— A kit kidobtak a . . . kávéházból.
— Micsoda szemtelen kérdés!?
— Bocsánatot kérek . . .
— Takarodjék!
— De könyörgöm, nekem szükségem van arra a napra, mert akkor adtam kölcsön husz pengőt a pikulásnak és be akarom pörölni.
— Az már más: október 15.

mint a reformátusok, egyáltalában ellenzik a kulturharcot s békében akarnak élni egymással, sőt bűnnek tartják az interkoffeszionális béke megzavarását. Utálják az elkeresztelési hajzát, különösen midőn látják, hogy a protestáns papok, a kik a pápista plebánosokat földadják, éppen nem különbek a Deákné vásznánál s csak úgy elkereszteltek, mint azok, a kiket bíróság elébe idéztetnek.

Mindenki örülni fog, ha ezen kellemetlen utvosztóból meg fogják találni a kivezető fonalat a nélkül, hogy az állam tekintélye veszélyeztetné. Meg is vagyunk győződve, hogy ezt minél előbb meg fogják találni, annál is inkább, mert a Vatikánban is át kezdik látni, hogy az egyház érdekeit nem mozdítják elő, ha szemközt a magyar kormányval minden alkalommal az ellentéteket inkább kielesítik, semhogy azokat kiegyenliteni akarnák.

Kereskedelmi államtitkárrá, mint most már a bécsi N. Fr. Presse budapesti híre is megerősíti, Reiszig Ede békés-vármegyei főispán van kiszemelve. E kinevezést legközelebb már a hivatalos lap is közlé fogja tenni. — Reiszig tudvalevőleg Vasvármegye alispánja volt. A jelenlegi kormány a békési parasztavargások alkalmával ott onnan hívta meg békési főispáni székére, a honnan szerfölött éles belátásával, rendszerezetével s páratlan szigorával hamar békét és rendet tudott csinálni. Valami kellemes embernek nem mondják, mivel kötelességeit pontosan s a nálunk annyira szokásos tekintetekre és befolyásokra való figyelem nélkül szokta teljesíteni. Közigazgatási talentuma már Vasban feltűnt s csakis ennek köszönheti emelkedését. Reiszig e szerint kevés számú self made man-jeink közé tartozik s ez a mellett szól, hogy Lukács Béla miniszter szeme nem tévedett, a mikor Reiszig felé fordult, a kinek ha u. n. parlamenti carriere-je nincs is, az az előnye meg van, hogy a parlamenti tekintetek és befolyások sem fogják kötelességeinek helyes teljesítésében annyira akadályozni. — Mint közgazdasági szakférfi a nyilvánosság előtt nem ismeretes. Fiatalabb korában azonban behatólag foglalkozott közgazdasági tudományokkal, utóbb a jeles vasvármegyei gazdasági egylet körében ide vágó praktikus kérdésekkel is, s a kik ismerik, fölteszik róla, hogy új állásában rövid idő alatt nagy gyakorlati tájékozottságra fog szert tenni.

A katonai tulsuly kiegyenlítése. A „Berl. Tageblatt” azt követeli, hogy Francia- és Oroszország állítólagos katonai tulsulját ne Németország; hanem Ausztria-Magyarország egyenlítse ki egy millió katonával. Mert éppen Ausztria-Magyarország védereje nem áll arányban a lakosság számával és a hármasszövetség politikai feladatával. Az osztrák-magyar monarchia könnyen fölemelheti hadseregének létszámát félmillióval, ha pedig nincs hozzá pénze, akkor Németország utasítsa vissza azt, hogy minden terhet, költséget és áldozatot magára vállaljon. Ha ez a következménye a hármasszövetségnek, akkor ez elviselhetetlen Németország számára.

Kossuth születésnapjára.

Kézdi-Vásárhely, 1892. szept. 17.

Tek. Szerkesztő ur! Engedje meg nekem, mint Kossuth egyik őszinte tisztelőjének, hogy a nagy hazafirol 90-ik születésnapja alkalmából megemlékezzem s ezzel kapcsolatban egy szerény felhívást intézzek a hazafias közönséghez. Kedves kötelességet vélek ezzel teljesítem.

Ritka halandónak adja meg a Gondviselő azt a kegyet, melylyel Kossuth Lajost kitüntette. Megérte születésének 90-ik évfordulóját jó egészségben, munkaképességgel, ernyedetlen munkásság között, környezve egy nemzet rajongó szeretetétől. Ily kiváló kegyelmet valóban csak kiváló nagyságokkal szemben tanusíthat a Gondviselés.

Az az óriási ragaszkodás pedig, melyet a magyar nemzet a turini remete iránt tanusít, igazán páratlan a történelemben. Valahányszor csak alkalom nyílik a nagy hazafi iránti szeretet kifejezésére, mindannyiszor mint egy ember áll talpra ez a nemzet, hogy lerója az elismerés, a szeretet adóját legnagyobb fia iránt. Ilyenkor elnémul a pártszenvédély, megszűnik a nézetkülönbség, mert Kossuth Lajos nagy érdemei előtt kénytelen meghajolni mindenki, ha csak nevetségessé

tenni nem akarja magát. Lehetnek egyes — igen csekély számú — kivételek, kik vagy tulloyalitásból, vagy különözségből ellentétbe helyezkednek a nemzet nagy tömegével. De az ilyeneket elítélte és el is fogja ítélni mindig a közvélemény, amint ezt a nagyváradi eset is bizonyítja. Nem is lehet ez másképpen. Olyan nagy ember, mint Kossuth Lajos, kinek történelmünk legfényesebb lapjait köszönheti, ki úgy szólván a nemzet megváltójául tekinthető, ha téved is egyben-másban, oly nagy hibát el nem követhet, mit nagy tetteiért nem feledhetnénk. Régi igazság az, hogy a fűrésző avatott szemek a legbecesebb remekművön is fedezhetnek fel tévedéseket; ez azonban a műálatalanos becsebből nem von le semmit. Így vagyunk Kossuthal is. Ha Kossuth az ő nagy műve kivételénél egyes apró részletek tekintetében tévedett volna is, azt tőle el nem vitathatja senki, hogy az ő fényes lángelméje, törhetetlen erélye, hazafias buzgóságtól áthatott tevékenysége volt a rugója, a lelke azon eseményeknek, melyeknek nemzetünk ujászületését köszönheti. Ezért kell meghajolni pártkülönbőség nélkül mindenkinek Kossuth fenomenális nagysága előtt. Ezért van annyira bevésve az ő neve a magyar nemzet szívébe, hogy ha még egyszer azt izenű, hogy „mindnyájunknak el kell menni”: talpra állanak újból, mint egykor, és jaj lenne annak, a ki bántani meri a magyart. Most azonban Istennek jóvoltából békét élvezünk; a szellem, a munka fegyvereivel vivünk most csatát. De a midőn áldjuk a magyarok Istenét, hogy a fejlődés mai korszakát megérnünk engedte, ne feledkezzünk meg egy percig se arról, hogy a mai viruló korszaknak a magvát tulajdonképpen Kossuth Lajos vetette el.

Holnap tölti be a nagy hazafi 90-ik születésnapját. Ez alkalomból a legtöbb jó magyar város hazafias ünnepet rendez. Természetes, hogy nem tehet másképp városunk sem, melynek a Kossuth által megteremtett dicső korszakban oly nagy szerep jutott. A kibocsátott programmok szerint oly szép hazafias ünnep lesz ez, mely méltó városunk jó híréhez és az ünnepelt férfi nagyságához. Helyesen teszi ez a város, hogy most sem tagadja meg fényes múltját. Örömmel jegyezzük fel e város derék lakosságáról, hogy hazafias lelkesedésben nem engedi magát tulszárnyaltatni más városok által.

Holnap milliók kebléből fog az Egek Urához szállani a fohász, hogy tartsa meg számunkra Kossuth Lajost sokáig. Milliő meg milliő áldás fog holnap az ő nagy nevére elhangzani. Ezzel azonban nem tettük meg kötelességünket nagy hazánkfiaival szemben. A pusztá szóval még nem lesz lerőva, amivel Kossuthnak tartozunk. Van még egy mód, melylyel Kossuth iránti szeretetünk és hálaunk adóját leróhatjuk. Igen egyszerű mód. Aki csak teheti, rendelje meg Kossuth Iratait, ezt az örökbecsű művet, melyen a nagy hazafi több mint egy évtized óta dolgozik. Oly mű ez, melynek nem volna szabad hiányozni egy intelligens magyar házból sem. Azonfelül, hogy ez a legszebb magyar próza, mit olvashatunk, s hogy ebben a műben történelmünk egyik legérdekesebb korszaka van illetékes forrásból, illetékes kéz által leírva: kötelességünk ezt minél nagyobb számban megrendelni azért is, mert az öreg ur ennek a jövedelméből tartja fenn magát. Művelt néphez méltó eselekedet lenne ez. Megmutatnok, hogy méltányolni tudjuk az aggreremete szellemi munkásságát nem csak szóval, hanem anyagi áldozattal is, melyért azonban bősegesen kárpótól a mű kiváló becse. Ha tehát hazafias lelkesedés tekintetében nem engedjük magunkat tulszárnyalni: mutassuk meg, hogy az anyagi áldozatok terén sem járunk hátul. Szóval, ha igazán és őszintén kívánjuk, hogy éljen Kossuth Lajos, ami holnap oly sok ajkrol fog elhangzani: bizonyítsuk be ezt azzal, hogy minél több példányban rendeljük meg az ő munkáját; szerezzük meg az öreg urnak ezt az örömet aggnapjaira, hadd lássa, hogy nemzete nemcsak szóval, de tettel is tudja méltányolni a nagy érdemeket, s hogy nemzete művelt nemzet.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

A közgyűlés negyedik napján Márkus János titkár olvasta föl az Ig.-Tanács javaslatát a körlelkészcségek központi javadalmá után eső 1½%-os tőkésítések megszüntetése tárgyában. A javaslat egyhangulag elfogadtatik s így a körlelkészcsék a jövőben igen sok kellemetlenségtől fognak megszabadulni s fizetésüket hiány nélkül kikaphatják. Ugyazintén elfogadtatik a brassói egyházközségek körlelkészcséggé alakítása is.

A székelvudvarhelyi egyházközségnek felebebezésére, mely az Ig.-Tanács azon végzése ellen adatott be, hogy az ötvenes években gyűjtött, válás-tanítói javadalmazásra szolgáló alapítványt a kollegium birtokában hagyja, kimondja a közgyűlés, hogy az Ig.-Tanács határozatát helyben hagyja, annyival is inkább, mert az egészen elkésett. S egyszersmind kimondja, hogy jövőre az ily felebebezesek 60 nap alatt adandók be.

A Bethlen-kollegium abbéli kérése, hogy a koll. pénztárból járó 779 frt 80 kr püspöki fizetéspótlék kiszolgáltatása megszüntetessék, az Ig.-Tanács indokolt előterjesztésére elutasítatik.

Ezután Nagy Károly és Janosó Sándor theol. magántanároknak a venia docendi megadatik.

Következett a kiküldött bizottságok jelentéseinek megtétele, s ezek között első helyen az Igazgató-Tanács ügykezeléséről szóló jelentés előterjesztése. Közgyűlés a jelentést elfogadja s utasítja az Ig. Tanácsot a javasolt módosítások megtételére.

A pénztárvizsgáló bizottság jelentését, miután az a pénztárt teljesen rendben levőnek mondja, szintén elfogadja a közgyűlés.

A Királyhágon-tuli egyházkerületek jegyzőkönyveinek, ugyazintén az egyházkerület számadásainak megvizsgálásáról szóló jelentések is egyhangulag elfogadtatnak.

A délutáni ülés első tárgya az volt, hogy az egyházkerület jövő évi költségvetésére beterjesztett javaslat olvastatott föl. Elfogadtatott.

A sérelmi ügyek átvizsgálására kiküldött bizottság csupán az érszentkirályi hívek kérvényét terjeszti elő, mely fegyelmiileg felfüggesztett papjuk miatt adatott be, mivel ott a felfüggesztés óta nem tartatnak isteni tiszteletek. A bizottság javaslata az hogy a panasza tételesség át a fegyelmi bírósághoz, addig is azonban bizassék meg az Ig.-Tanács az adminisztráció foganatosítására. Elfogadtatik.

Az Ig.-Tanács jelentésének megvizsgálására kiküldött bizottság szintén öröndetes jelentést terjesztvén elő, az határozattá emeltetik.

Ezzel a tárgysorozatot ki lévén merítve, elnök tudatja, hogy a jövő évi közgyűlés összehívásáról az Ig.-Tanács annak idején gondoskodni fog. Jegyzőkönyvhitelesítés végett az ülés 10 perczre felfüggesztetik.

A kitűzött idő leteltével s a jegyzőkönyv hitelesítése után elnök ur ő nagyméltósága köszönetet mond a közgyűlés tagjainak azon meleg érdeklődésért, melylyel egyházkerületünk ügyeit, ha nem is egy értelemmel, de egy jóakarattal igyekeztek előmozdítani, kéri; hogy jövőre is visseltessenek a közügyek iránt oly szeretettel, mint eddig. (Lelkes éljenés.)

Végül Szász Domokos püspök fejezi ki örömet a felett, hogy egyházkerületünket oly hitbuzgó, lankadást nem ismerő és az egész egyházkerületre fényt derítő férfakkal áldotta meg, mint a statuskurátorok, s azok sorában mindennek felett br. Bánffy Dezső. Kéri a kegyelem atyját, hogy a jó Isten őket még sokáig tartsa meg egyházkerületünk erősségéül, büszkeségéül. (Éljenés.)

És ezzel lelkes éljenészek között a gyűlés szétoszlott. Másnap a házassági főtörvényszék kezdte meg üléseit.

Külömfélék.

— **Hazatérő honvédek.** A Kézdi-Vásárhelyt állomásozó honvéd-zászlóalj mult csütörtökön délután tért vissza a gyakorlatokról. Derék honvédek, kik annyi dicsőséget arattak a gyakorlatokon, a hosszú utat Seps-Szentgyörgytől Kézdi-Vásárhelyig egy huzamban tették meg s mégis

kitűnő kedélyvel, jó kondícióban érkeztek meg. Régi szép szokás szerint a honvédek menése-jövése minálunk ünnepszámban megy s most is nagyszámú közönség nézte végig az impozáns bevonulást. A porral borított századok a piacon sorakoztak s az előírt ima végeztével ki-ki nyugalomra tért. Örömről szóló konstataciók, hogy a kézdivásárhelyi zászlóalj fényes dicsőretet nyert a gyakorlaton s ez méltó büszkeségéül szolgálhat úgy Benedek István alezredes parancsnoknak, mint a buzgó tisztikarnak.

— **Giászjelentés.** Mélyen megsomorodva, bánatosan tudatjuk, hogy az önfeláldozó hálás gyermek, szerető testvér és jó rokon **Vertán Anna** életének 55-ik évében — tüdőből következtében — f. hó 16-án éjjeli 12 órakor csendesen elhunyt. Földi része f. hó 18-án vasárnap délután 3 órakor helyezték a r. k. sírkertbe; lelkiért pedig az engesztelő szent mise-áldozat f. hó 19-én délelőtt 10 órakor fog az Egek Urának bemutatni, melyre a rokonok és jó ismerősök meghívotnak. Kézdi-Vásárhelyt, 1892. szeptember 17-én. Özv. Vertán Jánosné szül. Zakariás Katalin, a bánatos édes anyja. Vertán Margit özv. Fejér Bogdáné és gyermekei, Vertán János, neje és gyermekei, Vertán József Harmath Domokosné, férje és gyermekei, Vertán Géza, Vertán István és neje, testvérei és szerettei.

— **Hajtővadászatot** rendez Kézdi-Vásárhely város a felsőbb engedélyvel a Katrosa erdőszegben az elszaporodott dúvadak ellen. A nagy vadászat, mely iránt Taraszkoni Tartarin urék között nagy érdeklődés mutatkozik, folyó hó 20. és 21. napjain fog megtartatni. A orosz nyelvek már gyártják a jó és rossz viczozeket a vadászatra. Többek között beszélik azt is, hogy a kézdivásárhelyi asszonyok gunyból 22-re általános nagymosást rendeznek. Honny soít qui mal y pense!

— **Kossuth Lajos** nagy hazánkfát Budapest fő- és székváros közgyűlése szerdán a székváros diszpolgárává választotta. Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy Kossuthhoz údvözlő feliratot intézzen és a Hatvani-utca nevét Kossuth-utczára változtatják.

— **Uj vasut.** Báró Kemény Kálmán elnökle alatt e hó 13-án megtartatott a marosvásárhelyi-topliczai és marosvásárhely-parajdi vasutak tárgyában a vasuti értekezlet. Maros-Torda és Kisküküllő vármegyei érdekelt Sándor László és Gál Domokos alispánok hangsúlyozták, a kérdéshez hozzászóltak Illyés Lajos, Kovács Ferenc, Deésy Zoltán, Losonczy Dénes, Berenczey István, Balla Gyula és Geréb Béla értekezleti tagok. A topiczai vonal 75, a parajdi 55 kilométer, építtetése négy millió forint. Maros-Tordavármegye törvényhatósága részére 500.000 forint hozzájárulást ajánlanak törzsrészvények vásárlása által, mely hozzájárulás évi 5%-os pótdából volna fedezendő. Az értekezlet kimondotta a nevezett vasutak kiépítését s ezután az elnök főispán éltetésével szétoszlott.

— **A kolera.** A kereskedelemügyi miniszter a már felsorolt tárgyakon kívül (használt ruha, rongyok, bármilyen régi szövet és szövet- vagy papírdarabok) a Romániába való bevételből még a következő tartalommal bíró csomagokat is kitiltotta: nyers bőr, mosatlan gyapjú, vatta, tej, tészta, sajt, vaj és friss gyümölcs; minélfogva a kir. posta- és távirat-hivatalok utasítottak, hogy a jelzett tartalommal bíró csomagokat Romániába való szállításra ne fogadják el. — Hasonlóképpen elrendelte, hogy rongyokat, viselt ruhásműveket, használt ágyneműket és egyéb hasonnemű tárgyakat, valamint gyümölcsöt és fűzeléket tartalmazó postai csomagokat Norvégiába be nem vihetnek. — Oroszországba további intézkedésig használt ruha, használt ágynemű, ideértve pelyhek, tollak, szőrök s efféléket tartalmazó küldemények postán nem szállíthatók. A kir. posta- és távirat-hivatalok utasítva vannak, hogy ilyen küldeményeket ne vegyenek fel. — Végül elrendelte, hogy a Rotterdamban fellépett kolerajárvány folytán Németalföld összes kikötőiből érkező hajók hét napon át megfigyelés alatt tartandók. A legutóbbi jelentések szerint a kolera Oroszországban mindenütt apadóban van. Miután azonban a gyakori orosz ünnepek mindegyike után emelkedni szokott a betegségek száma, a kolerajárvány valószínűleg újra emelkedni fog. A hivatalos statisztika szerint európai Oroszországban eddig 50.000 ember halt meg kolerában. Hamburgban a statisztikai hivatal által összeállított számadatok szerint e hó 10-éig (beleértve ez utóbbi napot is) 13.238 ember betegedett meg és 5805 halt el kolerában. 640.000-re

téve a lakosság számát, minden ezer emberre 207 megbetegedés és 9-1 halálozás esik.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** 24-én délután 3 órakor saját helyiségében tartja szeptember havi teljes ülését a következő tárgysorozattal: I. A nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszter ur leirata állásának elfoglalása tárgyában. II. Elnöki közlések. III. A győri kereskedelmi és iparkamara átirata a néhai Baross Gábor kereskedelemügyi miniszternek emelendő emlékszóbor tárgyában. IV. Jelentés a Maros-Vásárhelytől és Székely-Udvarhelytől létesítendő ipari szakiskolák tárgyában. V. Jelentés a marosvásárhelyi és gyergyószentmiklósi iparostanoncz-iskolák munkakiállításaira a kamara által adományozott ösztöndíjak kiosztásáról. VI. A titkár jelentése a kamarai kerületben tett köutjáról. VII. A soproni kereskedelmi és iparkamara átirata a vasárnapi munkaszünet tárgyában (a kereskedelmi osztály véleményével). VIII. Merza Kristóf gyergyószentmiklósi kamarai kültag beadványa az ottani postahivatalnak állami kezelés alatt leendő megtartása iránt (a kereskedelmi osztály véleményével). IX. Reitter József parajdi gyufagyáros özégnek beadványa a postajáratok célszerűbb beosztása iránt (a kereskedelmi osztály véleményével). X. Oláh Márton korondi fazekas kérvénye egy mázétégetéshez való kátlanház építésére 25 ftt adományozása iránt (az iparosztály véleményével). XI. A kamara 1893. évi költségvetésének előterjesztése. XII. Javaslat a kamara tisztviselői és szolgálja számára létesítendő nyugdíj-alap és nyugdíj-szabályzat iránt. XIII. Javaslat a kamara ügyrendjének és szabályzatának módosítása tárgyában. XIV. Jelentés a kamara irodájának ügyforgalmáról.

— **A párbaj az orosz hadseregben.** A Novoje Vremja azt hallja, hogy az orosz hadseregben törvényesen fogják szabályozni a párbajt. Az új szabályok szerint katonatisztek, valamint katonatisztek és polgári személyek közt is csak akkor történhetik meg a párbaj, ha okait előbb a tisztikar bírósága, vagy a hol ilyen bíróság nincs, a csapatosztály parancsnoka, alaposan megvizsgálta. E fórumok döntik el, vajjon a párbaj a katonai becsület szempontjától szükséges-e vagy pedig szükségtelen. Csak az első esetben szabad párbajozni. Az illetéknéppen megengedett párbaj bírói megítélésének nehéz kérdését sajátos módon akarják megoldani, minthogy a büntetőkodez bizonyos büntetést szab a párbajra. Azt akarják ugyanis kimondani, hogy azokat a párbajügyeket, a melyekben katonatisztek szerepelnek, bírói tárgyalás előtt a hadügyminiszter elé kell terjeszteni, a ki aztán, ha a kriminális tárgyalást nem tartja lehetőnek, császári elhatározás útján megszüntetheti a bünvádi eljárást. Ugyanez történik akkor is, ha a párbajozók egyike polgári személy.

Közigazdaság.

Heremag-tisztítás és értékesítés.

Felhívás Erdélyi gazdaközönségéhez.

Hazarészünkben pár év óta a löheremagtermelés jelentékeny lendületet vett. Ugy a mag, mint a kis gazdák birtokuk arányához képest hova-tovább szélesebb körben termelik és szép jövedelmet biztosítanak utána maguknak.

Csak hogy ez a jövedelem még mindig nem áll arányban a magnak költséges termelésével és annak nagy értékével. Nem kívált azért, mert a közép- és kistermelők a magnak kereskedelmi áruvá tisztításához szükséges drága gépeket és eszközöket be nem szerezhették, miért is kevés kivétellel csupán a pelyvától megtisztított állapotban bocsátják eladásra, midőn benne van még a sok idegen mag, s azok között benne a hereféle növényekre annyira veszedelmes élődi növénynek, az arankának (Cuscuta) a magja is.

Ilyen állapotban a heremag vetésre nem is alkalmas, mert a mire a belőle kikelt növény megerősödne, már megfojtja az aranka és nincs haszon benne. E miatt sokkal kisebb árakat adnak a vevők a tisztítatlan heremagért, mint annak reális értéke, egyrészt azért, mert azt a vetés, illetőleg ismét eladás előtt, saját maguknak kell a költséges tisztításon keresztül vinni, másrészt pedig azért is, mert a tisztítatlan áru különben is mindig kevesebb értékű, mint a tiszta.

A kisebb mennyiségeket termelőket veszítenek ez által a legtöbbet, minthogy éppen a fentebbi ok miatt heremag-készletüket valódi értékénél egy harmad részszel is olcsóbban kell eladniok.

Miként köztöltük, ezen segíteni akar az Erdélyi Gazdasági Egylet az által, hogy állami támogatás mellett, Kolozsvárt, nagy tisztító raktárt létesített, a melybe heremag-küldemények tisztítás végett már elfogadtatnak.

Az ide beküldött heremag, az állami vetőmagvizsgáló állomásnak díjtalan közreműködésével, a nagyvilágnak bármely piacán elfogadható és megfelelő áron értékesíthető kereskedelmi áruvá tisztítatik s hogy ez a termelőnek minél kevesebbe kerüljön, a berendezéssel és tisztítással járó költségek legnagyobb részét az állam és maga ezen gazdasági egylet fedezi.

Minthogy pedig a termelő sokszor kényszerhelyzetben van, hogy szükségéi miatt terményét eladja úgy, a hogy veszik, e tekintetben is segítve van az által, hogy a tisztító raktárba beküldött és itt kitisztított heremagjának fele értékéig olcsó (legfőleg 6%) kamat mellett, előleget kap és a miatt sem lesz kénytelen elvesztegetni drága terményét.

A raktár pedig, a mennyiben azzal megbízatik az elérhető legjobb áron a heremag eladását is teljesíti és a tulajdonosokkal szemben pontosan leszámol.

Az ezekre nézve kidolgozott és megállapított szabályzatot a jövő számban veszik olvasóink.

Felhívjuk ennél fogva hazarészünk gazdaközönségét, hogy forduljon bizalommal ezen, tisztán az Ő érdekéből létesített heremag-tisztító raktárhoz és heremag-készletét küldje be oda tisztítás végett, mert ez által ezen terménye utáni bevételét jelentékenyen szaporítani fogja.

Küldemények, miként fentebb is említettett, már elfogadtatnak s a később érkezők előjegyzésbe vétetnek.

Minden keresés „Az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete és ellenőrzése alatti heremag-raktár” czímen intézendő Kolozsvárra.

Kérdezősködékre azonnal válasz adatik.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet, mint a heremag-raktár felügyelősége nevében:

Szabó József,

egyl. elnök.

Sz. Szakáts Péter,

egyl. titkár.

Uj ásványviz.

Ama sok természeti kincs között, mikkel meggyünk oly dusan meg van áldva, bizonyára igen tekintélyes helyet foglal el a polyáni savanyuvíz melyet nem régebben bért ki Szabó Albert kézdivásárhelyi könyvnyomda-tulajdonos oly czélból, hogy azt czélszerű berendezés és töltési rendszer mellett a közforgalomra alkalmasabbá tegye. A savanyuvízet már a vegyelemzés is nagyon ajánlja, de a jelenlegi kezelés mellett nemcsak mint kitűnő gyógyvíz, de mint élvezeti czikk is rendkívül ajánlható. Szénsavtartalma oly mennyiségű, hogy a dugasz kihúzásakor a víz, mint a pezsgő, az üvegből kiugrik. Már ez is megkülönbözteti a polyáni „Venus” vizet a többi savanyuvizektől, s ezen kívül a szénsavas magnesium, vas és jód részek sokféle betegség ellen kitűnő gyógyszerre teszik. Különösen beteges, vérszegény gyermekeknek nem lehet eléggé ajánlani. A polyáni „Venus-forrás” kitűnő voltát legjobban azok az egészséges, piros arcok bizonyítják, melyek a polyániakat minden más községbeli lakosoktól megkülönböztetik.

Félreértés kikerülése végett szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy a „Venus-forrás” vize nem azonos azzal, melyet városunk közönsége „polyáni borvíz” néven ismer, s melyet a polyániak ösidők óta cserépkancsókban szállítanak városunkba. Az új ásványviz forrását maga a tulajdonos ásatta s látta el mindama kellékekkel és felszereléssel, s gondoskodott annak szakszerű kezeléséről, melyeknek segélyével egy kitűnő ásványviz értékesíthetővé, az emberiség közhasználatára alkalmassá válik. Eppen ezért a „Venus-forrás” minőség tekintetében össze sem hasonlítható az említett „polyáni borvíz”-zel. S meg vagyunk győződve, hogy a „Venus-forrás” — melynek töltését és dugaszolását a tulajdonos modern és igen czélszerű gépekkel végezteti — méltó feltűnést fog kelteni széles körben nemcsak bámulatos gyógyító hatása által, de mint kellemes üdítő ital is. Azonban a tulajdonosnak lapunkhoz való viszonyánál fogva nem bocsátkozunk az új ásványviz tüzetesebb méltatásába; e helyett egyszerűen ide iktatjuk szó szerint a vegyelemzés eredményét a szakértői véleménnyel együtt, mint a melyek ékebben beszélnek minden dicsőretnél az új forrásról.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.